

**Informacja na temat stanu zaawansowania realizacji zadań wynikających z przyjętych w dniu 25 kwietnia 2017 r. przez Radę Ministrów rekomendacji Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów – tzw. Program pt. „Czyste powietrze”
(stan na dzień 7 grudnia 2017 r.)**

Lp.	Nazwa zadania	Resort odpowiedzialny	Termin realizacji
1	Maksymalne przyspieszenie prac nad rozporządzeniem ws. wymagań dla kotłów na paliwo stałe, które powinno zostać przyjęte do końca kwietnia 2017 roku, tak aby jego postanowienia zaczęły obowiązywać jeszcze przed rozpoczęciem sezonu grzewczego 2017/2018	Ministerstwo Rozwoju	<p>Wejście w życie – I półrocze 2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE ZREALIZOWANE W dniu 5 września 2017 r. opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie kotłów na paliwa stałe (Dz. U. z 2017 r., poz. 1690)</p> <p>Termin wejścia w życie rozporządzenia - 01.10.2017 r.</p>
2	Pilne wprowadzenie rozporządzenia ws. norm jakościowych dla paliw stałych, które powinno wejść w życie w I połowie 2017 roku, po wprowadzeniu zmian do ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw;	Ministerstwo Energii	<p>Wejście w życie – I półrocze 2018 r. (nowy termin określony przez KERM w dniu 30.11.2017 r.)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>W Ministerstwie Energii zakończyły się prace nad pakietem aktów prawnych dotyczących paliw stałych, zawierającym m.in. projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz 3 rozporządzenia Ministra Energii.</p> <p>W dniu 13 lipca 2017 r. projekt ustawy był przedmiotem posiedzenia Komitetu Stałego Rady Ministrów, a w dniach 26 i 27 lipca 2017 r. przedmiotem Komisji Prawniczej w Rządowym Centrum Legislacji.</p> <p>Pismem z dnia 24 listopada 2017 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw został przekazany do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.</p> <p>Projekty rozporządzeń Ministra Energii w sprawie: 1. wymagań jakościowych dla paliw stałych,</p>

			<p>2. sposobu pobierania próbek paliw stałych, 3. metod badania jakości paliw stałych, - pismem z dnia 24 listopada br. zostały przekazane do rozpatrzenia przez Komisję Prawniczą Rządowego Centrum Legislacji.</p>
3	<p>Priorytetyzacja w terminie do końca września 2017 r. środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na działaniach prowadzących do jak najszybszej poprawy jakości powietrza w celu osiągnięcia maksymalnego efektu ekologicznego</p>	<p>Ministerstwo Środowiska</p>	<p>III kwartał 2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE ZREALIZOWANE / PLANOWANA KONTYNUACJA</p> <p>NFOŚiGW na wniosek Ministra Środowiska dokonał przekrojowej analizy realizowanych instrumentów wsparcia działań w zakresie ochrony powietrza. Finansowanie działań w tym zakresie jest priorytetem NFOŚiGW, i odbywa się w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 (POIiŚ) oraz programów priorytetowych NFOŚiGW.</p> <p>Zauważyć należy, że w latach 2015 – 2017 ze środków finansowych, będących w dyspozycji NFOŚiGW oraz wojewódzkich funduszy (wfośigw), wypłacono ponad 2,113 mld zł.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z przeprowadzoną analizą, na podstawie dotychczas realizowanych programów NFOŚiGW, najbardziej efektywnym działaniem pod kątem poprawy jakości powietrza są działania w zakresie wzrostu efektywności wykorzystania systemów ciepłowniczych.</p> <p>Działania i poddziałania w ramach I osi priorytetowej POIiŚ oraz programy priorytetowe NFOŚiGW prowadzące do poprawy jakości powietrza są realizowane poprzez finansowanie przedsięwzięć, których głównym celem jest kompleksowe ograniczenie negatywnego wpływu na stan powietrza w Polsce. W związku z powyższym, priorytetem dla NFOŚiGW jest przede wszystkim likwidacja lub modernizacja indywidualnych i zbiorowych źródeł ciepła oraz zastąpienie ich ciepłem systemowym. Działania w tym zakresie realizowane będą przede wszystkim w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poddziałania 1.1.1 <i>Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej</i>, na które przeznaczone zostało 630 mln zł, • Poddziałania 1.3.2 <i>Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym</i>, na które przeznaczone zostało 950 mln zł, • Działania 1.5 <i>Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu</i> oraz Poddziałanie 1.6.2 <i>Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji</i>, na które przeznaczone zostało 1,7 mld zł,

		<ul style="list-style-type: none"> • „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej”, na który przeznaczone zostało ponad 240 mln EUR. • Programów priorytetowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki, część 3) Efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze; ○ <i>Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie</i>); ○ <i>Prosument</i>; ○ Region - kwota alokacji do dofinansowania w formie pożyczki wynosi 200 mln zł, w tym na przedsięwzięcia w obszarze odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej przeznaczone zostanie 116 mln zł; • Projektu „<i>Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE</i>”. Głównym celem projektu jest zwiększenie świadomości społecznej w aspekcie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wspieranie gmin we wdrażaniu strategicznych dokumentów dotyczących zagadnień energetycznych, doradzanie w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i OZE. W ramach podjętych działań organizowany jest cykl lokalnych konferencji na terenie całego kraju z szerokim gronem interesariuszy. W obszarze tym podjęta została ścisła współpraca pomiędzy Ministerstwem Rozwoju, Ministerstwem Środowiska oraz NFOŚiGW; • Realizacja do końca 2018 r. działań wynikających z wcześniej podjętych zobowiązań w ramach programu KAWKA. Na podstawie umów zawartych z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej o wartości 258 mln zł zostanie zmodernizowanych około 34 tys. nieekologicznych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym. <p>W obszarze sektora transportu drogowego, w ramach powstającego Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, NFOŚiGW planuje wdrożyć programy finansujące rozwój bezemisyjnego transportu publicznego w postaci autobusów bateryjnych oraz niezbędnej infrastruktury towarzyszącej.</p> <p>Dodatkowo, NFOŚiGW wspiera inicjatywy realizowane przez szeroką grupę partnerów (Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Energii, Instytut Ochrony Środowiska oraz fundusze wojewódzkie) w obszarze edukacji i zwiększania świadomości społecznej w aspekcie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej.</p> <p>NFOŚiGW w okresie 01.04-07.12.2017 r. podpisał umowy na przedsięwzięcia w zakresie ochrony powietrza na łączną kwotę 1 514 314 937 zł.</p>
--	--	--

			<p>Poniżej przedstawiony został wykaz umów zawartych w okresie 01.04-24.10.2017 r. w zakresie programów i działań realizowanych przez NFOŚiGW z dziedziny poprawy jakości powietrza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce Część 1) Sokół - wdrożenie innowacyjnych technologii środowiskowych – 4 umowy z przedsiębiorstwami – kwota zawartych umów – 110 657 918 zł, • Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki Część 1) E-KUMULATOR – Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu – 2 umowy z przedsiębiorstwem – kwota zawartej umowy – 111 410 904 zł, • Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki Część 3) Efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze – 1 umowa z przedsiębiorstwem – kwota zawartych umów – 55 000 000 zł • SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych Część 3) REGION – 1 umowa z jst., MPEC – kwota zawartej umowy – 11 212 167 zł, • SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych Część 3) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii – 2 umowy z jst., spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, osoby fizyczne – kwota zawartych umów – 40 000 000 zł, • Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie – 1 umowa z podmiotem – kwota zawartych umowy – 594 962 zł, • Poprawa jakości powietrza Część 4) Lemur – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej – 11 umów z jst., stowarzyszenia i organizacje pozarządowe (organizacje pożytku publicznego, szkoły wyższe) – kwota zawartych umów – 912 371 zł, • System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) Część 1) Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej – 2 umowy z samorządami, zakładami opieki zdrowotnej, uczelnie wyższe, NGO's, kościelne osoby prawne – kwota zawartych umów – 1 431 346 zł dotacji, 2 177 464 zł pożyczki, • Działanie 1.1.1 POIiŚ 2014-2020 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej – 8 umów z przedsiębiorstwami – kwota zawartych umów – 121 221 380 zł,
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Działanie 1.2 POIiŚ 2014-2020 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach – 3 umowy z przedsiębiorcami – kwota zawartych umów – 1 523 934 zł, • Poddziałanie 1.3.1 POIiŚ 2014-2020 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej – 43 umowy z pjb., szkoły wyższe, organy władzy publicznej (w tym administracja państwowa) – kwota zawartych umów – 56 578 584 zł, • Działanie 1.5 POIiŚ 2014-2020 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu – 35 umów z przedsiębiorstwami – kwota zawartych umów – 606 906 283 zł, • Poddziałanie 1.6.1 POIiŚ 2014-2020 Źródła wysokosprawnej kogeneracji – 23 umowy z przedsiębiorstwami – kwota zawartych umów – 213 845 932 zł, • Poddziałanie 1.6.2 POIiŚ 2014-2020 Sieci ciepłownicze i chłodnicze dla źródeł wysokosprawnej kogeneracji – 13 umów z przedsiębiorstwami – kwota zawartych umów – 165 257 544 zł. <p>Dodatkowo, w ramach wskazanego powyżej poddziałania 1.1.1 POIiŚ 2014-2020, w dniu 7 listopada 2017 r. podpisane zostały pierwsze dwie umowy dotacji na rozpoznawanie możliwości wykorzystania zasobów geotermalnych. Unijne pieniądze na rozbudowę systemów geotermalnych otrzymają: Geotermia Podhalańska – 12,2 mln zł oraz Geotermia Toruń – 19,5 mln zł. Łączna wartość całkowita obu projektów wyniesie 73 mln zł.</p>
4	Wprowadzenie jeszcze w 2017 r. wymogu stopniowego podłączania do sieci ciepłowniczej zlokalizowanych na terenach miejskich i podmiejskich budynków, o ile nie dysponują efektywnym źródłem ciepła, w taki sposób by minimalizować związane z tym koszty oraz zapewnić wsparcie finansowe osobom go potrzebującym	Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa /Ministerstwo Energii/ Ministerstwo Rozwoju /Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	<p>2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>Kwestia przyłączenia do sieci ciepłowniczej podmiotów, które nie są do niej podłączone, uregulowana jest w art. 7b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. <i>Prawo energetyczne</i> (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, z późn. zm.).</p> <p>Dodatkowo zauważyć należy, że to samorząd terytorialny, a nie Minister, realizuje bezpośrednio procedurę planistyczną. Minister Infrastruktury i Budownictwa kształtuje jedynie narzędzia planistyczne.</p> <p>Odnosnie rekomendacji dot. zapewnienia wsparcia finansowego osobom potrzebującym, tematyka ta również została ujęta w ustawie Prawo energetyczne, poprzez wprowadzenie pojęcia odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej oraz wprowadzenie świadczenia dla takiego odbiorcy w postaci dodatku energetycznego (art. 5c-5g).</p>

			<p>Jednocześnie zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 <i>ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym</i> zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. w energię elektryczną i ciepłą należy do zadań własnych gmin. Powyższy obowiązek konkretyzują przepisy <i>ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne</i> (Dz. U. z 2017 r. poz. 220, z późn. zm.), zgodnie z którymi podstawowym dokumentem w zakresie gospodarki energetycznej na obszarze gminy są, uchwalane przez radę gminy, <u>założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe</u> (art. 19 i 20). Tym samym, w przypadku ewentualnego podtrzymania koncepcji rozstrzygnięcia w drodze referendum lokalnego ustanowienia, w formie prawa lokalnego, obowiązku korzystania z ciepła sieciowego, właściwym aktem dla uregulowania tej kwestii wydaje się być <i>ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne</i>.</p> <p>Jednocześnie Ministerstwo Środowiska dokonało nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska, w zakresie transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania (tzw. dyrektywa MCP). Działanie to przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z obiektów o mocy od 1-50 MW, a tym samym poprawy stanu powietrza w kraju.</p>
5	Istotne obniżenie począwszy od 1 stycznia 2018 r. stawek za pobór energii elektrycznej w okresach zmniejszonego na nią zapotrzebowania, w tym poprzez zmiany w przepisach prawa energetycznego, w celu zachęcenia do instalacji pieców elektrycznych lub pomp ciepła na terenach, gdzie brak jest możliwości podłączenia do scentralizowanych systemów ciepłowniczych lub sieci gazowych;	Ministerstwo Energii (resort wiodący)/Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa /Ministerstwo Finansów	<p>Styczeń 2018 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>W Ministerstwie Energii trwają intensywne prace analityczne oraz legislacyjne związane z przygotowaniem rozwiązań mających na celu poprawę warunków ekonomicznych wykorzystania energii elektrycznej na cele ogrzewania w gospodarstwach domowych. Analizowanych jest kilka modeli redukcji ceny energii elektrycznej na cele ogrzewania oraz efekty ekonomiczne przedmiotowych działań.</p> <p>Głównym celem zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Energii w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną jest wprowadzenie taryf z niższymi cenami i stawkami opłat w godzinach nocnych, gdzie występuje mniejsze niż w godzinach popołudniowo-wieczornych zapotrzebowanie na energię elektryczną.</p> <p>Przepisy zaproponowane w projekcie ww. rozporządzenia zakładają powstanie specjalnej, dodatkowej taryfy dedykowanej odbiorcom w gospodarstwach</p>

			<p>domowych. Zaproponowano taryfę z niższymi o ok. 50% niż w dzień cenami i stawkami opłat dystrybucyjnych dla energii dostarczanej w godzinach od 22:00 do 6:00. Ceny energii elektrycznej oraz stawki opłat w przypadku energii elektrycznej zużywanej przez odbiorcę w pozostałym czasie pozostaną takie jak dla odbiorcy korzystającego z taryfy G11 (taryfa jednostrefowa z której korzysta większość gospodarstw domowych).</p> <p>Projekt rozporządzenia został przekazany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych w dniu 15 listopada 2017 r. Obecnie analizowane są uwagi, które zostały zgłoszone na etapie uzgodnień i konsultacji. W ramach tych prac przygotowano nowy projekt rozporządzenia.</p> <p>W grudniu Ministerstwo Energii wystąpi do Rządowego Centrum Legislacji o zwolnienie projektu z Komisji Prawniczej. Planuje się, że rozporządzenie zostanie opublikowane jeszcze w 2017 r.</p> <p>Harmonogram prac w ramach przedmiotowego działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pierwsze zmiany legislacyjne (na poziomie stosownych aktów wykonawczych do ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. <i>Prawo energetyczne</i>), o których mowa wyżej zostaną dokonane w czasie umożliwiającym wejście w życie nowych rozwiązań z dniem 1 stycznia 2018 r., - planowane są również zmiany na poziomie ustawowym, niemniej jednak z uwagi na przebieg procesu legislacyjnego ich wprowadzenie będzie możliwe nie wcześniej niż w pierwszej połowie 2018 r. <p>MIB pełni funkcję wspierającą. Ustalanie taryf za energię elektryczną odbywa się na zasadach określonych w ustawie Prawo energetyczne oraz w wydanych w oparciu o tę ustawę przepisach wykonawczych, a także przy udziale Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Prawo budowlane nie reguluje tych kwestii.</p>
6	Rozwój sieci stacji pomiarowych składających się na system państwowego monitoringu powietrza, co umożliwi w szczególności identyfikację źródeł zanieczyszczeń;	Ministerstwo Środowiska /Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	<p>II kwartał 2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE CIĄGŁE, W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ), nadzorowany przez Ministra Środowiska, zgodnie z aktualnym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020, na bieżąco realizuje zadanie polegające na rozwoju sieci pomiarowych.</p> <p>W ramach projektu finansowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2016-2020, GIOŚ w latach 2017-2020, planuje zakup dla</p>

		<p>wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska (WIOŚ) urządzeń do monitorowania jakości powietrza, w tym mobilnych stacji monitoringu jakości powietrza, które będą wykonywać pomiary okresowe głównie w mniejszych miejscowościach. W ramach tego projektu, na potrzeby monitoringu jakości powietrza zaplanowano zakup 426 sztuk urządzeń, w tym 20 szt. stacji mobilnych (po 1 szt. dla każdego WIOŚ, 2 szt. dla Krajowego Laboratorium Referencyjnego i Wzorującego (KLRiW) funkcjonującego w GIOŚ i 2 szt. dla wybranych dwóch WIOŚ - tam, gdzie jest najwięcej uzdrowisk).</p> <p>Pomiary na stacjach mobilnych prowadzone będą w cyklach rocznych (co najmniej 1 rok kalendarzowy w jednej lokalizacji, żeby wyniki pomiarów mogły być wykorzystane w rocznej ocenie jakości powietrza).</p> <p>Aktualnie podpisane zostały 2 umowy na zakup 25 szt. urządzeń pomiarowych, a w przygotowaniu jest kolejna umowa na zakup 16 szt. urządzeń. Ponadto finalizowana jest procedura przygotowania do przetargu na zakup 20 szt. stacji mobilnych. Planowane dostarczenie stacji w 2018 r.</p> <p>Na kolejnym etapie prac rozwoju sieci włączone zostanie Ministerstwo Cyfryzacji.</p> <p>Jednocześnie w związku z koniecznością wdrożenia wymagań dyrektywy Komisji 2015/1480/UE z dnia 28 sierpnia 2015 r. zmieniającej niektóre załączniki do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE i 2008/50/WE <i>ustanawiających przepisy dotyczące metod referencyjnych, zatwierdzania danych i lokalizacji punktów pomiarowych do oceny jakości powietrza</i> do polskiego porządku prawnego, w resorcie środowiska prowadzone są prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (UC80) oraz dwóch rozporządzeń wykonawczych do ustawy – Prawo ochrony środowiska. Dotyczy to przede wszystkim zmiany ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ), w zakresie zadań będących w kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska (GIOŚ oraz WIOŚ), tj. organów właściwych do przygotowania dokumentacji w zakresie wyboru lokalizacji stanowisk pomiarowych oraz określenia terminów aktualizacji i przeglądów dokumentacji dotyczącej wyboru miejsca lokalizacji stanowisk pomiarowych oraz procedury przy wykazywaniu, że sprzęt pomiarowy spełnia wymogi metod referencyjnych. Ponadto niezbędne jest nałożenie dodatkowych zadań na Krajowe Laboratorium Referencyjne i Wzorujące, funkcjonujące przy GIOŚ.</p> <p>W związku z faktem prac legislacyjnych w zakresie systemu oceny jakości powietrza, podjęto decyzję o konieczności wprowadzenia kompleksowych zmian systemowych monitoringu jakości powietrza w zakresie modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu na poziomie</p>
--	--	---

			<p>krajowym. Wprowadzenie jednolitego systemu modelowania matematycznego w skali kraju zapewni bowiem szeroki dostęp do wyników rozkładów przestrzennych stężeń z uwzględnieniem dotrzymania ustanowionych poziomów dopuszczalnych lub docelowych, w tym do prognozowanych zmian stężeń w różnych perspektywach czasowych. Zadanie to jest szczególnie ważne w przypadku stref, w których stwierdzone są przekroczenia norm jakości powietrza, skutkujące koniecznością podjęcia działań naprawczych określanych w programach ochrony powietrza. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że modelowanie matematyczne transportu i przemian substancji w powietrzu jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, działanie to będzie realizowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB).</p> <p>Efektom wprowadzenia proponowanego systemowego rozwiązania problemu będzie zapewnienie wykonywania modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu na poziomie krajowym, gwarantującego spójność metodologiczną.</p> <p>Harmonogram prac legislacyjnych nad projektem ustawy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19.10.2017 r. przyjęcie projektu ustawy przez Stały Komitet Rady Ministrów, - 2 listopada 2017 r. rozpatrzenie projektu ustawy przez Komisję Prawniczą, - 21 listopada 2017 r. – rozpatrzenie projektu przez Radę Ministrów, - 24 listopada 2017 r. przekazanie projektu ustawy do Sejmu RP, a następnie skierowanie projektu do zaopiniowania przez Sejmowe Biuro Legislacyjne, - 30 listopada 2017 r. – wydanie opinii przez Sejmowe Biuro Legislacyjne, - 7 grudnia – I czytanie i rozpatrzenie projektu przez Sejmową Komisję Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, - 13 grudnia 2017 r. – II czytanie projektu na posiedzeniu plenarnym Sejmu RP, - 14 grudnia 2017 r. – III czytanie projektu i uchwalenie projektu przez Sejm RP.
7	Włączenie pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej w działania informacyjne w ramach pracy socjalnej w zakresie efektywnego wykorzystywania energii w domu/mieszkanu, możliwości pozyskania środków na wymianę kotłów, uzyskanie dodatków	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (resort wiodący)/ Ministerstwo Energii (w tym URE), Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Ministerstwo Środowiska	<p>Od 2018 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do końca 2017 r. przygotowuje zbiorczy materiał informacyjny dla pracowników socjalnych Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej (MOPS). Materiał ten na przełomie 2017/2018 r. zostanie przekazany za pośrednictwem wydziałów polityki społecznej w urzędach wojewódzkich do wykorzystania w gminach – do prowadzenia od 2018 r. działań</p>

	<p>energetycznych, czy środków pieniężnych na dofinansowanie ogrzania domu/mieszkania w ramach dodatków mieszkaniowych</p>		<p>informacyjnych w ramach pracy socjalnej przez pracowników socjalnych zatrudnionych w MOPS.</p> <p>W materiale wykorzystane zostaną informacje zawarte, w przygotowanym na zlecenie Ministerstwa Środowiska, Poradniku pt. "Czyste ciepło w moim domu ze spalania paliw stałych!", Informatorze oraz ulotce, które zostaną rozdysponowane przez pracowników socjalnych MPOS. W Poradniku, Informatorze oraz Ulotce zawarte zostały praktyczne i konkretne wskazówki dla obywatela w zakresie eksploatacji domowych urządzeń grzewczych na paliwa stałe, głównie węgiel kamienny i drewno, które przyczyniają się do ochrony zdrowia i środowiska, w tym w szczególności do poprawy jakości powietrza.</p> <p>Dodatkowo, na wniosek Ministra Środowiska, Jednostka Realizująca Projekt Doradztwa Energetycznego w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) pt. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej OZE” podjęła współpracę z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, mającą na celu przygotowanie programu informacyjno-szkoleniowego dla pracowników socjalnych MOPS z zakresu efektywnego wykorzystania energii, możliwości pozyskania środków na wymianę nieefektywnych, zagrażających środowisku źródeł spalania. W ramach tego działania planowane jest m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie prezentacji dotyczących zagadnień informacyjnych i merytorycznych, które będą wykorzystywane podczas szkolenia, w tym o ofercie finansowej, dotyczącej osób fizycznych i inwestycji ograniczających niską emisję (lokalne źródła ciepła, ogniwa fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej). Prezentacje będą uwzględniać specyfikę każdego województwa oraz możliwości pozyskania środków finansowych w ramach RPO, - opracowanie broszury informacyjno-edukacyjnej, której wersja elektroniczna będzie udostępniona na stronach internetowych NFOŚiGW oraz 15 Partnerów Projektu (14 WFOŚiGW i Województwa Lubelskiego). Broszura adresowana będzie do dla pracowników socjalnych MOPS, w ramach której przygotowane zostaną także wykazy praktycznych zachowań dla podopiecznych ośrodków, - przygotowanie programu szkoleń dla pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej, który będzie miał charakter lokalny i będzie dotyczył wyznaczonych regionów w ramach województwa,
--	--	--	--

			<p>- przeprowadzenie cyklu szkoleń w każdym województwie (w sumie 16 szkoleń) w dla pracowników socjalnych oraz wydawanie zaświadczeń o ukończeniu szkolenia i przekazanie poradnika.</p> <p>Pierwszy etap podjętej współpracy między MRPiPS i NFOŚiGW został wykonany. Zrealizowany został pierwszy cykl szkolenia NFOŚiGW zaplanowany do realizacji do końca 2017 r. W ramach pierwszej tury, w szkoleniach uczestniczyło 16 województw (obejmujących 321 pracowników socjalnych MOPS oraz pracowników urzędów wojewódzkich).</p> <p>Jednocześnie Pani Elżbieta Bojanowska, Podsekretarz Stanu w MRPiPS, pismem z dnia 28 listopada 2017 r. wystąpiła do Wojewodów informując o włączeniu kadry pomocy społecznej do działań związanych z Programem "Czyste Powietrze" i przekazała dodatkowe materiały informacyjne oraz niezbędne linki do materiałów informacyjnych na stronach internetowych.</p> <p>W dniu 4 grudnia br. na stronie internetowej MRPiPS w zakładce "Pomoc społeczna" została utworzona podzakładka "Program Czyste powietrze - przydatne linki" zawierająca odsyłacze do odpowiednich materiałów informacyjnych dla wszystkich zainteresowanych.</p> <p>Planowane jest także przekazanie, za pośrednictwem wydziałów polityki społecznej urzędów wojewódzkich, do ośrodków pomocy społecznej, materiałów informacyjnych otrzymanych z Ministerstwa Środowiska.</p>
8	Opracowanie założeń kompleksowej polityki publicznej zapewniającej optymalną ochronę wrażliwych grup społecznych przed „ubóstwem energetycznym”	Ministerstwo Energii /Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej/Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa	<p>2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>1. Zarządzeniem z dnia 26 czerwca 2017 r. Minister Energii powołał Zespół do spraw ograniczenia ubóstwa energetycznego w Polsce. Pierwsze posiedzenie Zespołu odbyło się w dniu 23 października 2017 r. Posiedzenie Zespołu było poświęcone m.in. określeniu ram współpracy oraz wymiany doświadczeń poszczególnych resortów i instytucji w zakresie działań mających wpływ na ograniczenie ubóstwa, w tym ubóstwa energetycznego oraz wykluczenia społecznego w Polsce. Członkowie Zespołu przedstawili dotychczasowe doświadczenia z realizowanych działań, których efekty przyczyniają się do ograniczenia ubóstwa energetycznego i poprawy jakości życia w Polsce.</p> <p>Członkowie Zespołu ustalili także, że zostaną powołane 3 grupy robocze:</p> <p>1) Grupa robocza do analizy funkcjonowania dotychczas wdrożonych działań, programów i systemów wsparcia, adresowanych do gospodarstw domowych w obszarach ubóstwa – w tym energetycznego,</p>

			<p>efektywności energetycznej budynków i urządzeń grzewczych, ochrony środowiska;</p> <p>2) Grupa robocza do koordynacji działań służących wypracowaniu definicji legalnej ubóstwa energetycznego, a także jednolitej metodologii diagnozowania tego problemu oraz określenia modelu statystycznego, niezbędnego do monitorowania zjawiska ubóstwa energetycznego w Polsce, w tym z wykorzystaniem wsparcia ze środków Programu Wsparcia Reform Strukturalnych UE;</p> <p>3) Grupa robocza do opracowania projektu założeń kompleksowej polityki publicznej, zapewniającej optymalną ochronę wrażliwych grup społecznych przed ubóstwem energetycznym.</p> <p>Zgodnie z ustaleniem Zespołu, Przewodniczący w dniu 5 grudnia 2017 r. wystąpił do członków Zespołu o wskazanie przedstawicieli do grup roboczych.</p> <p>2. W ramach prac Zespołu planuje się dokonać analizy funkcjonowania dotychczas wdrożonych działań, programów i systemów wsparcia, adresowanych do gospodarstw domowych w obszarach ubóstwa – w tym energetycznego, efektywności energetycznej budynków i urządzeń grzewczych, ochrony środowiska.</p> <p>3. Kolejnym etapem prac będzie koordynacja działań służących wypracowaniu definicji legalnej ubóstwa energetycznego, a także jednolitej metodologii diagnozowania tego problemu oraz określenia modelu statystycznego, niezbędnego do monitorowania zjawiska ubóstwa energetycznego w Polsce. Istotnym dla ograniczenia ubóstwa energetycznego jest wzmocnienie świadomości społeczeństwa w zakresie efektywnego korzystania z energii w gospodarstwach domowych poprzez skoordynowane kampanie edukacyjne.</p> <p>4. Ostatecznym celem prac Zespołu jest opracowanie projektu założeń kompleksowej polityki publicznej, zapewniającej optymalną ochronę wrażliwych grup społecznych przed ubóstwem energetycznym.</p>
9	Przeprowadzenie kampanii edukacyjnych, w tym na temat optymalnych sposobów palenia w kotłach oraz związanych z tym skutkach zdrowotnych	Ministerstwo Środowiska (resort wiodący)/ Ministerstwo Zdrowia / Ministerstwo Energii	<p>IV kw. 2017/2018 (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>1. Minister Środowiska wydał opracowanie pt. „Poradnik - Czyste ciepło w moim domu z paliw stałych!”, Informator oraz ulotkę.</p>

			<p>Poradnik, Informator oraz ulotka, miały swoją inaugurację w dniu 18 października 2017 r. podczas panelu „Jakość Powietrza”, w trakcie Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska POL-ECO SYSTEM 2017, w Poznaniu. W dniu 20 października 2017 r. informacja o powyższych materiałach, jak również wersja elektroniczna Poradnika, Informatora, oraz ulotki została zamieszczona na ogólnodostępnej stronie internetowej Ministerstwa Środowiska pod linkiem: https://www.mos.gov.pl/aktualnosci/szczegoly/news/poradnik-czyste-cieplo-w-moim-domu-ze-spalania-paliw-stalych/.</p> <p>Jednocześnie, Minister Środowiska, zgodnie z wcześniejszą deklaracją przekazał do MPOS, za pośrednictwem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 300 szt. Informatora oraz 12 000 szt. ulotek. Dodatkowo zlecił dodruk ww. materiałów w celu dalszej dystrybucji.</p> <p>W ramach cyklu 9 audycji poświęconych w TVP3 tematów związanym ochronie środowiska pn. „Graj w zielone!, jeden z odcinków dotyczył tematyki smogu. Emisja cyklu audycji transmitowana była w okresie od 19.10-28.11. 2017 r. – liczba odbiorców: 141 tys.</p> <p>Od dnia 16.10.-13.11.2017 r. wyemitowano w Telewizji Trwam 9 audycji poświęconych jakości powietrza – cykl pn. „Coś wisi w powietrzu” – liczba odbiorców: 1,1 mln.</p> <p>W dniu 29.11.2017 r. w TVP1 miał miejsce Wielki test Wiedzy. Tematyce jakości powietrza poświęcone były pytania oraz felieton emitowany w trakcie programu – liczba odbiorców: 1 mln.</p> <p>Od dnia 27.10.-01.12. 2017 r. wyemitowano cykl audycji radiowych w „Sygnałach dnia” w Programie 1 Polskiego Radia. W ramach tego działania zrealizowano 25 audycji radiowych, z których 3 poświęcono tematyce jakości powietrza – liczba odbiorców: 193 tys.</p> <p>W ramach cyklu dodatków do Tygodnika „Niedziela” zrealizowano trzy ośmiostronicowe dodatki pn. Niedziela o środowisku. W dwóch z tych dodatków znalazły się artykuły poświęcone jakości powietrza, tj. tekst Walka ze smogiem oraz Geotermia sposobem na smog – liczba odbiorców: 210 tys.</p> <p>Reasumując, całkowita liczba odbiorców działań informacyjno-edukacyjnych związanych z zagadnieniem poprawy jakości powietrza wyniosła ponad 2,6 mln.</p> <p>Ponadto w dniu 8 grudnia 2017 r. rozpoczął emisję animacji na temat sposobu palenia w kotłach.</p>
--	--	--	---

			<p>2. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy rozpoczął ogólnokrajową kampanię „Stop Smog”, której celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej, ale przede wszystkim poprawa jakości powietrza, jakim oddychamy. Zasadniczym elementem jest szeroka kampania informacyjno-promocyjna dotycząca zanieczyszczeń powietrza i powstawania smogu, który w miesiącach jesienno-zimowych występuje w dużych aglomeracjach miejskich, ale też w średnich i mniejszych miastach. Kampania skierowana jest głównie do osób dorosłych, które decydują o tym, w jaki sposób ogrzewają swoje mieszkania.</p> <p>W ramach tej kampanii zaplanowane zostały różnicowane działania, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kampania edukacyjna na dedykowanym profilu FB oraz Youtube; ○ kampanie informacyjno-edukacyjne w prasie; ○ kampania informacyjno-edukacyjna w radio; ○ sadzenie lasu; ○ pikniki ekologiczne. <p>3. NFOŚiGW prowadzi działania informacyjno-edukacyjne i jest organizatorem konferencji i debat poruszających tematykę zanieczyszczenia powietrza oraz adekwatności działań podejmowanych przez różne instytucje. Wspólnie z Ministerstwem Środowiska oraz Ministerstwem Energii podjęte zostały inicjatywy, które odzwierciedlały wiodące zagadnienia funkcjonujące w przestrzeni publicznej.</p> <p>W lutym 2017 r. odbyła się debata ekspercka pt. „Wyzwania w transporcie dla ochrony środowiska”, która dotyczyła przede wszystkim upowszechnienia ekologicznego transportu elektrycznego.</p> <p>Natomiast w kwietniu 2017 r. konferencja pod hasłem „Wyzwania w energetyce i ciepłownictwie dla ochrony środowiska”.</p> <p>W dniu 5 grudnia 2017 r. w Krakowie odbyła się konferencja prasowa Zarządu NFOŚiGW pod hasłem „Działania „antysmogowe”, czyli jak Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej włącza się w batalię o czystsze powietrze i lepszą jakość życia mieszkańców. Spotkanie z mediami było elementem wyjazdu studyjnego dla dziennikarzy, zorganizowanego przez Narodowy Fundusz – pn. „Energia z węgla – Polska bez smogu. NFOŚiGW na rzecz jakości powietrza” – na terenie Małopolski i Górnego Śląska a więc</p>
--	--	--	--

		<p>regionów, w których problem smogu jest odczuwalny w szczególności. Konferencja odbyła się w ramach wyjazdu studyjnego dla dziennikarzy, którzy w dniach 5-6 grudnia wizytowali – dofinansowane przez NFOŚiGW – inwestycje w zakresie ochrony powietrza w Krakowie, Zabrzu, Bytomiu i Katowicach.</p> <p>W dniu 15 grudnia 2017 r. w Zegrzu odbyła się konferencja pt. „Efektywność energetyczna i OZE, oferta finansowa i wsparcie doradcze”. Głównym celem konferencji było zaprezentowanie Projektu Doradztwa Energetycznego oraz przedstawienie informacji o aktualnych źródłach finansowania przedsięwzięć z obszaru gospodarki niskoemisyjnej w tym efektywności energetycznej i OZE.</p> <p>Zauważyć należy, że konferencje pn. „Efektywność energetyczna i OZE oferta finansowa i wsparcie doradcze” to cykl debat i spotkań, których tematyka obejmuje najbardziej istotne zagadnienia związane z efektywnością energetyczną i OZE. Prowadzone przez NFOŚiGW konferencje działają jako platforma wymiany aktualnej wiedzy oraz istotne narzędzie w zakresie nowych technologii i innowacji. W konferencjach udział biorą przedstawiciele rynku, w tym: przedstawiciele samorządów, reprezentanci sektora komunalnego, naukowcy, inżynierowie i technolodzy, a także organizacje branżowe, instytucje finansowe oraz przedstawiciele rządu i administracji.</p> <p>4. Minister Zdrowia, w ramach realizacji Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, realizuje kampanię pt. „Czas na czyste powietrze”.</p> <p>Kampania została zainaugurowana podczas konferencji w dniu 6 września 2017 r. Wydarzenie było adresowane do przedstawicieli administracji, instytucji państwowych i organizacji pozarządowych, a także do dziennikarzy z mediów lokalnych i ogólnokrajowych.</p> <p>W ramach realizacji działań na rzecz edukacji dziennikarzy, stanowiącej jedno z założeń kampanii edukacyjnej „Czas na czyste powietrze”, Stowarzyszenie „Dziennikarze dla Zdrowia” zorganizowało w 2017 r. dwa adresowane do przedstawicieli mediów wydarzenia: warsztaty edukacyjne <i>Quo vadis medicina?</i> oraz sesję specjalną pt. <i>Czas na czyste powietrze</i> w ramach XVI Ogólnopolskiej Konferencji „Polka w Europie”.</p> <p>Drugim wydarzeniem edukacyjnym dla dziennikarzy, przygotowanym przez Stowarzyszenie „Dziennikarze dla Zdrowia”, była sesja specjalna pt. „Czas na czyste powietrze”, zorganizowana w dniu 16 września 2017 r. w Krakowie i stanowiąca część programu drugiego dnia XVI Ogólnopolskiej Konferencji „Polka w Europie”. W sesji udział wzięli dziennikarze oraz przedstawiciele</p>
--	--	--

			<p>instytucji państwowych oraz organizacji pozarządowych. W dniu sesji w Radiu TOK FM pojawiła się audycja na jej temat. Po zakończeniu konferencji materiał przygotowany na sesję <i>Czas na czyste powietrze</i> rozesłano do redakcji nieuczestniczących w konferencji, podjęto także rozmowy z dziennikarzami, mające na celu zainicjowanie publikacji na temat sesji specjalnej i poruszonej w jej trakcie problematyki.</p> <p>W terminie do dnia 6 października 2017 r. publikacje na temat problemów poruszanych podczas konferencji inauguracyjnej oraz o kampanii edukacyjnej „<i>Czas na czyste powietrze</i>” ukazały się m.in. w następujących, ogólnopolskich mediach: Program 2 TVP, TVN24, Polskie Radio, radio RMF FM. Łącznie na temat kampanii ukazało się w monitorowanym okresie (6 września – 6 października 2017 r.) 106 publikacji o wartości wskaźnika AVE (ekwiwalentu reklamowego) równej 326 531 zł i całkowitym dotarciu na poziomie 2 152 873.</p> <p>W ramach realizacji kampanii, zaplanowane są także działania w zakresie budowy platformy edukacyjnej dla dziennikarzy, nauczycieli i lekarzy; monitoringu obywatelskiego oraz kampanii medialnej.</p> <p>W ramach kampanii powstała specjalnie dedykowana platforma pod adresem: https://czasnaczystepowietrze.pl/, na której rozpoczęto kursy e-learningowe dla lekarzy, nauczycieli oraz liderów NGO/urzędników poprzez Medyczną Platformę Edukacyjną oraz zapewniono uczestnikom możliwość udziału i ukończenia kursów poprzez zaliczenie testu wiedzy.</p> <p>Do dnia 6 października 2017 r. publikacje na temat problemów poruszanych podczas konferencji inauguracyjnej oraz o kampanii edukacyjnej <i>Czas na czyste powietrze</i> ukazały się m.in. w następujących, ogólnopolskich mediach: Program 2 TVP, TVN24, Polskie Radio, radio RMF FM. Łącznie na temat kampanii ukazało się w monitorowanym okresie (6 września – 6 października 2017 r.) 106 publikacji o wartości wskaźnika AVE (ekwiwalentu reklamowego) równej 326 531 zł i całkowitym dotarciu na poziomie 2 152 873.</p> <p>W dniu 16 listopada 2017 r. w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego zorganizowano sesję specjalną <i>Czas na czyste powietrze</i>. Podczas warsztatów specjalizacyjnych dla mediów zatytułowanych <i>Medicaria</i> dziennikarze wysłuchali wykładu na temat celów i założeń kampanii. W panelu dyskusyjnym zgromadzeni goście zwracali uwagę na potrzebę edukacji społeczeństwa, w tym zakresie uznając projekt zainicjowany przez Ministerstwo Zdrowia za doskonałą formę wypełnienia luki edukacyjnej na ten temat.</p>
--	--	--	---

			<p>Oprócz tego trwa długofalowa kampania medialna, dotycząca popularyzacji problemu zanieczyszczenia powietrza przed sezonem grzewczym, dlatego do prasy, radia telewizji oraz Internetu przy współpracy ze stowarzyszeniem „Dziennikarze dla Zdrowia” przygotowywane są i wysyłane wartościowe publikacje, w tym np. wywiady, komentarze, artykuły, a także krótkie newsy, przeznaczone do bezpłatnego wykorzystania w różnego typu publikatorach.</p> <p>Wysłano informację o projekcie i konkursie <i>Ambasador czystego powietrza</i> do 230 lekarzy, biorących udział w <i>Dniach spirometrii 2017</i>. Wysłano newsletter do bazy Medycznej Platformy Edukacyjnej, liczącej 15 350 lekarzy na temat projektu <i>Czas na czyste powietrze</i>, a także warunków wzięcia udziału w kursie e-learningowym i konkursie <i>Ambasador czystego powietrza</i>. Do dnia 30 listopada 2017 r. z platformy edukacyjnej skorzystało 80 lekarzy, 19 nauczycieli i 6 liderów NGO.</p> <p>Ponadto w ramach NPZ powstał portal Serwis Zdrowie, prowadzony przez dziennikarzy Polskiej Agencji Prasowej, który jest kompleksowym, rzetelnym i ogólnodostępnym portalem poświęconym tematyce zdrowia publicznego, gdzie internauci znajdują podane w przystępny sposób informacje związane z edukacją zdrowotną i profilaktyką chorób zależnych od stylu życia. Materiały, które są tam publikowane, dotyczą zdrowia w różnych jego aspektach i pochodzą z pewnego źródła, a artykuły są tworzone w oparciu o dowody naukowe i są konsultowane z ekspertami.</p> <p>Systematycznie przekazywane są lekarzom materiały promocyjne, a także przygotowano do rozesłania ponad 500 pakietów z ulotkami, plakatami dla lekarzy.</p> <p>Ponadto nawiązano kontakt z 923 szkołami, które powiadomiono o konkursie na Smogografię oraz przekazano materiały metodyczne do prowadzenia lekcji nt. wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie człowieka. Z platformy edukacyjnej zawieszanej na stronie https://czasnaczystepowietrze.pl do 28 listopada 2017 r. skorzystało 19 nauczycieli.</p> <p>W dniu 23 listopada 2017 r. w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie przeprowadzono spotkanie informacyjno-ekspertskie dla liderów organizacji pozarządowych oraz urzędników zajmujących się sprawami ekologii, zanieczyszczenia powietrza i zdrowia. Powyższe spotkanie zaingerowało cykl szkoleń w ramach tzw. monitoringu obywatelskiego. Kolejne spotkania odbędą się w Krakowie (7.12.2017) i we Wrocławiu (15.12.2017).</p> <p>Ponadto trwają prace finalizujące organizację medialnej kampanii edukacyjno-informacyjnej prowadzonej w telewizji oraz internecie. Założono, że programy</p>
--	--	--	---

			<p>telewizyjne emitowane będą w jednym z mediów zapewniających sporą rzeszę odbiorców telewizji cyfrowej i analogowej, dając możliwość dotarcia do szerokiego grona widzów, także nieposiadających anten satelitarnych.</p> <p>5. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we współpracy z Ministerstwem Środowiska, w ramach prowadzonej Grupy ds. Ochrony Powietrza i Energetyki, funkcjonującej w Sieci ENEA „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju” zleciła wykonanie poradnika pt.: „Podniesienie jakości i skuteczności zarządzania jakością powietrza w strefach w celu zapewnienia czystego powietrza w województwie. Poradnik dla organów administracji publicznej – część II”. Poradnik zostanie opublikowany na stronie GDOŚ do końca 2017 r.</p> <p>6. Ministerstwo Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 1 ust. 11 ustawy <i>o systemie oświaty</i>, zapewnia w szczególności upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej.</p> <p>Edukacja ekologiczna, w tym w zakresie kształtowania u uczniów przekonania o potrzebie dbania o czystość powietrza, jest prowadzona na wszystkich etapach edukacyjnych zgodnie z celami i treściami nauczania ustalonymi w podstawie programowej. Treści dotyczące edukacji ekologicznej zostały zawarte w szczególności w podstawie programowej przedmiotów takich jak: przyroda, biologia, geografia, chemia, fizyka, zajęcia techniczne oraz przedmiotu uzupełniającego przyroda (na IV etapie edukacyjnym).</p> <p>Zakres wiedzy i umiejętności zostały dostosowane do wieku i możliwości poznawczych uczniów danego etapu edukacyjnego. Przykładowe treści podstawy programowej kształcenia ogólnego odnoszące się do omawianego tematu:</p> <p>I etap edukacyjny – edukacja przyrodnicza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczeń podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; wie, że należy segregować śmieci, rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych; wie, że należy oszczędzać wodę; wie jakie zniszczenia w przyrodzie powoduje człowiek (wypalanie łąk, zaśmiecanie lasów, nadmierny hałas, kłusownictwo); chroni przyrodę: nie śmieci, szanuje rośliny, zachowuje ciszę, pomaga zwierzętom. <p>II etap edukacyjny – przyroda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczeń prowadzi obserwacje i proste doświadczenia wykazujące zanieczyszczenie najbliższego otoczenia (powietrza, wody, gleby).
--	--	--	---

		<p>III etap edukacyjny – biologia: - uczeń przedstawia przyczyny i analizuje skutki globalnego ocieplenia klimatu.</p> <p>IV etap edukacyjny - biologia (zakres podstawowy): - uczeń uzasadnia konieczność międzynarodowej współpracy w celu zapobiegania zagrożeniom przyrody, podaje przykłady takiej współpracy (np. CITES, "Natura 2000", Agenda 21).</p> <p>Wspieraniu uczniów w zdobywaniu wiadomości i umiejętności w zakresie edukacji ekologicznej w tym kształtowaniu przekonania o potrzebie dbania o czystość powietrza sprzyja również polityka patronacka MEN. Patronat honorowy Ministra lub udział Ministra w Komitecie Honorowym może być przyznany przedsięwzięciu, które m.in. ze względu na poruszaną problematykę jest istotne dla polityki Ministerstwa Edukacji Narodowej.</p> <p>Ministerstwo Edukacji Narodowej dofinansowuje również organizację i przeprowadzenie w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 Olimpiady Wiedzy Ekologicznej.</p> <p>Program GLOBE jest międzynarodowym programem łączącym uczniów, nauczycieli i naukowców w działaniach na rzecz poznawania globalnych problemów środowiska. Działania prowadzone są pod kierunkiem specjalnie przeszkolonego koordynatora krajowego i nauczycieli, a merytorycznie wspomagane przez grono naukowców.</p> <p>W ramach programu szkoły z terenu całej Polski prowadzą pomiary wskaźników klimatycznych, hydrologicznych i glebowych oraz obserwacje pokrycia terenu i sezonowości. Wyniki przesłane są przez Internet do głównego serwera (międzynarodowej bazy danych). Dzięki systemowi stworzonemu przez stronę amerykańską możliwe jest dotarcie do wielu ciekawych informacji i uzyskanie wizualizacji zawartych w bazie danych.</p> <p>Realizacja podstawy programowej jest obowiązkowa dla wszystkich szkół i placówek systemu oświaty¹. Podstawa programowa w szkołach i placówkach systemu oświaty realizowana jest w sposób ciągły, podczas całego roku szkolnego.</p> <p>Ponadto, na podstawie art. 11 ust. 2 oraz art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. <i>o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</i> (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.) w ramach Rządowego programu wspomaganie w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki,</p>
--	--	--

¹ Treści podstawy programowej dla danych zajęć edukacyjnych muszą być uwzględnione w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania.

			<p>wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+” Minister Edukacji Narodowej w 2017 roku ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego pn.: Przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej pod hasłem „Niewłaściwa ochrona przeciwpożarowa i jej wpływ na środowisko oraz czyste powietrze”.</p> <p>Konkurs wygrało Sławęcińskie Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych. Jednym z głównych celów realizowanego zadania jest zwiększenie kompetencji uczniów oraz rodziców i nauczycieli w zakresie niwelowania zagrożeń związanych z paleniem w kotłach i piecach niewłaściwymi materiałami zanieczyszczającymi powietrze.</p> <p>Ponadto celami zadania jest również:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) upowszechnianie wiedzy o zasadach postępowania w sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem smogu spowodowanego między innymi niewłaściwym użytkowaniem kotłów i pieców grzewczych, niedostateczną ochroną przeciwpożarową, emisją spalin pojazdów itp., b) upowszechnianie wiedzy na temat wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie ludzi, c) kształtowanie właściwych postaw prozdrowotnych uczniów w zakresie ograniczania zanieczyszczeń powietrza. <p>Realizacja zadania odbywa się przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przygotowanie i przeprowadzenie ogólnopolskich konkursów dla szkół; b) przygotowanie interaktywnej gry wraz z aplikacją na smartfony i tablety; c) przygotowanie materiałów dydaktycznych dla dzieci młodszych – uczniów klas I-III, np. w formie kart pracy; d) przygotowanie materiałów edukacyjnych i scenariuszy zajęć edukacyjnych dla uczniów; e) przeprowadzenie w oparciu o przygotowane materiały zajęć edukacyjnych dla uczniów; f) przygotowanie konferencji podsumowującej wyniki przeprowadzonych działań. <p>Na realizację działań w ramach zadania planuje się przeznaczyć kwotę 400.000 zł (w 2017 r. - 168 543 zł, w 2018 r. - 231.457 zł).</p>
10	Wprowadzenie obowiązku dokumentowania jakości spalin przez stacje kontroli pojazdów, a w uzasadnionych przypadkach	Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (resort wiodący) / Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	<p>2018 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p>

	<p>przeprowadzania badania spalin w trakcie kontroli drogowej</p>	<p>Działanie, polegające na wprowadzeniu obowiązku dokumentowania jakości spalin przez stacje kontroli pojazdów zostanie zrealizowane w ramach prac legislacyjnych projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (UC 65). Przedmiotowy projekt reguluje całokształt zagadnień związanych z badaniami technicznymi począwszy od wymagań dla kandydatów na diagnostów, zasad ich dopuszczania do zawodu diagnosty, systemu szkolenia, dopuszczania stacji kontroli pojazdów, nadzoru nad ich działalnością.</p> <p>Projekt przewiduje przeniesienie dotychczasowych kompetencji starostów i powierzenie ich Dyrektorowi Transportowego Dozoru Technicznego (TDT), jako jednostce podległej ministrowi właściwemu do spraw transportu, kompetencji organu odpowiedzialnego za organizację i funkcjonowanie systemu badań technicznych pojazdów oraz sprawowanie nadzoru nad stacjami kontroli pojazdów. Wiąże się to z przeniesieniem na Dyrektora TDT zadań związanych z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonywaniem nadzoru nad stacjami kontroli pojazdów, - wydawaniem uprawnień do przeprowadzania badań technicznych pojazdów, - prowadzeniem centralnego rejestru przedsiębiorców prowadzących stacje kontroli pojazdów oraz diagnostów. <p>Projekt uwzględnia także kwestię wprowadzenia obowiązku dokumentowania jakości spalin przez stacje kontroli pojazdów oraz wymogu badania spalin w trakcie kontroli drogowej. Archiwizacja/dokumentowanie tychże wyników pomiarów (tj. pomiarów emisji spalin emitowanych przez pojazdy) została uwzględniona w ww. pracach legislacyjnych dot. ustawy – <i>Prawo o ruchu drogowym</i>. W tym kontekście należy wskazać, iż zgodnie z przepisami ustawy - <i>Prawo o ruchu drogowym</i>, badanie spalin emitowanych przez pojazdy wchodziło i wchodzi w zakres badania technicznego pojazdu i jest jego nieodłącznym elementem. Obecnie procedowany projekt jedynie uzupełnia tę kwestię o element konieczności archiwizowania wyników pomiarów.</p> <p><u>Zweryfikowany harmonogram prac legislacyjnych nad projektem ustawy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 lipiec 2017 r. – rozpatrzenie projektu ustawy przez Komitet ds. Europejskich, - grudzień 2017 r. – przekazanie projektu ustawy do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów, - styczeń 2018 r. – rozpatrzenie projektu ustawy przez Komisję Prawniczą, - styczeń/luty 2018 r. – rozpatrzenie projektu przez Radę Ministrów/przekazanie projektu ustawy do Sejmu RP, - luty/marzec 2018 r. – podpis Prezydenta RP i publikacja w Dzienniku Urzędowym.
--	---	---

			<p>Pomiar emisji zanieczyszczeń gazowych lub zadymienia spalin, jeżeli pojazd jest napędzany silnikiem o spalaniu wewnętrznym, stanowi część okresowego badania technicznego pojazdu wykonywanego w stacjach kontroli pojazdów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (Dz. U. z 2015r., poz. 776 z późn. zm.) wydanym na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r., poz.128 z późn. zm.).</p> <p>Z przeprowadzonej przez TDT analizy posiadanych protokołów ze sprawdzeń zgodności wyposażenia i warunków lokalowych stacji kontroli pojazdów, jak również typów urządzeń do kontroli emisji spalin stanowiących wyposażenie stacji kontroli pojazdów wynika, że obecnie ok. 10% stacji kontroli pojazdów nie jest przygotowanych do archiwizacji (dokumentowania) jakości spalin, w związku z czym w projekcie ustawy zaproponowano okres przejściowy do dnia 1 stycznia 2023 r.</p> <p>Należy wskazać, iż analizatory emisji zanieczyszczeń i dymomierze, w które wyposażone są stacje kontroli pojazdów, to urządzenia różnych producentów, posiadające różne oprogramowanie, dlatego też, aby precyzyjnie oszacować ewentualny koszt doposażenia lub wymiany urządzeń na nowe we wszystkich stacjach kontroli nieprzygotowanych do archiwizacji wyników, należałoby przeprowadzić szczegółową analizę. Na podstawie wstępnego rozpoznania rynku najbardziej popularnych producentów urządzeń w tym zakresie można oszacować, że koszt jednego nowego analizatora spalin wraz z dymomierzem to 20.000-25.000 zł netto, a koszt analizatora spalin jako osobnego urządzenia to 10.000 do 15.000 zł netto, podobnie kosztuje dymomierz jako oddzielne urządzenie. Szacowany łączny koszt wymiany urządzeń zawierałby się w zakresie pomiędzy 5 a 11 mln PLN.</p> <p>Obecnie na terytorium kraju funkcjonuje ok. 4693 stacji kontroli pojazdów, a kwestie związane z badaniami technicznymi pojazdów oraz stacjami kontroli pojazdów reguluje Rozdział 3 przywołanej powyżej ustawy - <i>Prawo o ruchu drogowym</i>.</p> <p>Odnośnie poprawy kontroli jakości ekologicznej pojazdów rozważane jest wprowadzenie systemowej reakcji na powszechnie występujący proceder usuwania filtrów cząstek stałych z pojazdów diesla. Usunięcie filtra cząstek stałych, a w zasadzie jego funkcjonalnych elementów nie jest wykrywalne w trakcie prowadzonej obecnie kontroli technicznej pojazdów, nie tylko na drogach ale przede wszystkim w stacjach kontroli pojazdów.</p>
--	--	--	--

			<p>Komitet Sterujący ds. KPOP zawnioskował do Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa o podjęcie inicjatywy rozpoznania możliwości i opracowania w trybie pracy badawczej propozycji procedury dla kontrolujących stan techniczny pojazdów, wykrywającej usunięcie z pojazdu filtra cząstek stałych oraz zakresu ewentualnych zmian legislacyjnych. Ustalono, że przedmiotem pracy badawczej będzie opracowanie propozycji określenia procedury wykrywającej usunięcie z pojazdu filtra cząstek stałych - możliwej do zastosowania w stacjach kontroli pojazdów.</p> <p>Ostatecznie, w dniu 22 listopada 2017 r. zawarta została umowa pomiędzy Skarbem Państwa - Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa a Instytutem Transportu Samochodowego. Przedmiot umowy został określony dwuetapowo:</p> <p>I etap: opracowanie szczegółowej koncepcji procedury zawartej w pracy badawczej i przedstawienie jej do akceptacji;</p> <p>II etap:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opracowanie i przedstawienie procedury, zgodnie z zaakceptowaną przez Zamawiającego szczegółową koncepcją procedury, wraz z opracowaniem propozycji zmian w przepisach prawa dotyczących: zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów; wyposażenia kontrolno-pomiarowego stacji kontroli pojazdów; a także warunków technicznych pojazdów lub uwzględnienie w pracy badawczej informacji o braku takiej konieczności, 2. prezentacja działania procedury (w laboratorium). <p>W dniu 4 grudnia 2017 r. wpłynęły do MIB dokumenty stanowiące o realizacji Etapu I. Obecnie, przedstawione dokumenty są na etapie analizy..</p> <p>Jednocześnie na wniosek Komitetu Sterującego ds. KPOP, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji podjęło współpracę z Komendą Główną Policji w zakresie prowadzenia badań spalin w trakcie kontroli drogowej.</p> <p>W dniu 17 lipca 2017 r. Zastępca Komendanta Głównego Policji zatwierdził „ANEKS do Planu działań kontrolno-prewencyjnych na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego w 2017 roku”, w którym dodano działania pod kryptonimem „SMOG”. Przedmiotowe działania realizowane są przez policjantów ruchu drogowego cyklicznie od lipca 2017 r. raz w miesiącu.</p> <p>Zgodnie z założeniami działania „SMOG” realizowane są przede wszystkim przez policjantów Ekip Techniki Drogowej i Ekologii, co nie wyklucza</p>
--	--	--	--

			<p>możliwości eliminowania z ruchu pojazdów, których stan techniczny (nawet bez przeprowadzenia badań przyrządami pomiarowymi) pozwala sformułować uzasadnione przypuszczenie, że naruszają wymagania ochrony środowiska. Jeśli więc policjant stwierdzi, że pojazd nadmiernie dymi i prawdopodobnie narusza wymagania ochrony środowiska, to może taki pojazd wycofać z ruchu i skierować na dodatkowe badania techniczne. Przedmiotowa taktyka prowadzenia kontroli wynika z ograniczonej liczby przyrządów kontrolno-pomiarowych, którymi dysponuje Policja (aktualnie Policja posiada 31 pojazdów Ekip Techniki Drogowej i Ekologii wyposażonych w analizatory spalin i dymomierze oraz dodatkowo 43 analizatory spalin i 45 dymomierzy).</p> <p>Podczas przeprowadzonych do chwili obecnej pięciu działań w ramach akcji „SMOG” udział wzięło 20 742 policjantów ruchu drogowego oraz 1024 innych policjantów. Dokonano kontroli 97 337 pojazdów, stwierdzono 956 ujawnionych nieprawidłowości przy wykorzystaniu analizatorów spalin oraz zatrzymano 1399 dowodów rejestracyjnych.</p>
11	Wykorzystanie mechanizmów podatkowych, w celu wprowadzenia zachęt dla transportu niskoemisyjnego, w tym niskiej stawki akcyzy dla samochodów hybrydowych oraz braku opodatkowania podatkiem akcyzowym samochodów elektrycznych	Ministerstwo Finansów (resort wiodący) / Ministerstwo Rozwoju	<p>Brak terminu wskazanego przez Radę Ministrów</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>W projekcie ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych przygotowany przez Ministerstwo Energii, który m.in. nowelizuje ustawę o podatku akcyzowym zawarto propozycje instrumentów, które mają wesprzeć transport niskoemisyjny w Polsce. Są nimi m.in. instrumenty wsparcia o charakterze podatkowym, w tym zwolnienia z opłat publicznych. W projekcie ustawy o elektromobilności w ramach zachęt podatkowych dla transportu zeroemisyjnego jest dodatkowo przewidziana przyspieszona amortyzacja dla samochodów elektrycznych (do kwoty 30 000 EURO).</p> <p>Projekt przewiduje wprowadzenie preferencji podatkowej dla samochodów osobowych stanowiących pojazdy elektryczne, hybrydowe i pojazdy napędzane wodorem, w postaci zwolnienia tego rodzaju pojazdów z podatku akcyzowego.</p> <p>Zgodnie z aktualnym brzmieniem projektu zwolnienie z akcyzy będzie dotyczyć pojazdów elektrycznych, czyli pojazdów samochodowych, w rozumieniu ustawy - Prawo o ruchu drogowym, wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną, akumulowaną przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania, pojazdów hybrydowych, czyli pojazdów samochodowych o napędzie spalinowo-elektrycznym, w których energia elektryczna również jest akumulowana przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania oraz pojazdów napędzanych</p>

			<p>wodorem, czyli pojazdów samochodowych wykorzystujących do napędu energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nich ogniwach paliwowych. W przypadku pojazdów hybrydowych zwolnienie od akcyzy ma być czasowe i obowiązywać do dnia 1 stycznia 2021 r.</p> <p>Projekt ustawy został w dniu 16 listopada 2017 r. zaakceptowany przez stały Komitet Rady Ministrów i obecnie jest przedmiotem prac Komisji Prawniczej. Minister Energii planuje przedstawić projekt Radzie Ministrów w grudniu br.</p>
12	Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających tworzenie stref niskoemisyjnych oraz okresowego ograniczania liczby samochodów w ruchu w obrębie obszarów miejskich	Ministerstwo Środowiska (resort wiodący)/ Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa/ Ministerstwo Energii	<p>IV kwartał 2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>Zasadność wprowadzenia zmian prawnych w tym zakresie poprzedzona zostanie wykonaniem ekspertyzy na zlecenie resortu środowiska. Termin wykonania ekspertyzy został wyznaczony na IV kwartał br. Informacje zawarte w ekspertyzie pomogą w określeniu efektywnych ekologicznie oraz kosztowo rozwiązań, które przyczynią się skutecznie do ograniczenia emisji komunikacyjnej na danym terenie oraz będą uzasadnieniem do podjęcia decyzji o tworzeniu w kraju stref ograniczonej emisji transportowej.</p> <p>Zgodnie z Planem działań do Krajowego Programu Ochrony Powietrza, działania legislacyjne w tym zakresie – zmiana ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz wydanie odpowiednich aktów wykonawczych do ustawy - zaplanowane zostały w terminie do roku 2020 (działanie średnioterminowe).</p> <p>Paca odebrana została w listopadzie 2017 r. Celem przygotowania przedmiotowego opracowania było przeprowadzenia analizy obowiązujących warunków prawno-organizacyjnych w zakresie możliwości ustanowienia w Polsce stref ograniczonej emisji z transportu (stref LEZ). Przesłanką do utworzenia stref LEZ w Polsce jest obserwacja trendów działań naprawczych w systemie zarządzania jakością powietrza w innych państwach członkowskich UE, jak również wyniki rocznych ocen jakości powietrza, z których jednoznacznie wynika, że główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza w miastach jest wpływ transportu drogowego.</p> <p>Problem ten dotyczy miast różnej wielkości na obszarze prawie całego kraju. Szczególnie wysokie stężenia pyłu zawieszonego obserwowane są w województwach południowych. Dodatkowy problem stanowią przekroczenia poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu (NO₂), które na przestrzeni ostatnich</p>

		<p>lat dotyczą czterech dużych aglomeracji miejskich: górnośląskiej, krakowskiej, wrocławskiej i warszawskiej.</p> <p>Z analizy wynika, że w polskim prawie brak jest obecnie jednoznacznych przepisów, które wprost pozwalałyby na wprowadzenie stref LEZ. Istnieją potencjalne podstawy prawne, na których można by oprzeć próby ustanowienia takich stref, jednak nie da się przewidzieć, w jakim kierunku podążyłoby orzecznictwo sądów i organów nadzorczych. Brak jasności i przejrzystości prawa w tym zakresie mógłby poważnie utrudnić skuteczne wprowadzenie takich stref. Rekomendowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie nowych przepisów do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519, z późn. zm.) lub do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (dz. U. z 2017 r. poz. 1260, 1926), które wprost pozwalałyby na wprowadzenie stref LEZ.</p> <p>Symulacje modelowe wpływu wdrożenia stref LEZ w warunkach polskich na stan powietrza przeprowadzono dla dwóch wybranych ośrodków miejskich: aglomeracja Krakowska (jako aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy) oraz miasta Gliwice (jako miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy).</p> <p>Obliczenia modelowe wskazują, że nie jest obecnie możliwe rozwiązanie problemu wysokich ponadnormatywnych stężeń pyłu zawieszonego PM10/PM2,5, występujących w polskich miastach, przy użyciu LEZ. Co prawda ustanowienie i funkcjonowanie strefy LEZ wiąże się z pewnym poziomem redukcji emisji pyłu drobnego, ale efekt ten nie przekłada się na zauważalną redukcję stężeń pyłu zawieszonego PM10/PM2,5. Wynika to z tego, że głównym powodem wysokich stężeń pyłu jest spalanie paliw stałych w paleniskach domowych. <u>Dlatego funkcjonowanie stref LEZ w Polsce, z punktu widzenia osiągnięcia celów środowiskowych dla pyłu PM10/PM2,5, można zaklasyfikować jedynie jako działanie wspomagające.</u></p> <p><u>W przypadku dwutlenku azotu emisja z transportu drogowego stanowi główne źródło przekroczeń poziomu dopuszczalnego, dlatego też przeprowadzone symulacje wskazują na możliwość uzyskania właściwego efektu ekologicznego przy zastosowaniu LEZ. W związku z powyższym, w aglomeracjach/miastach, w których występują lub w przyszłości wystąpią przekroczenia poziomu dopuszczalnego NO₂, LEZy mogą być rekomendowane jako podstawowe działanie naprawcze.</u></p> <p>Zaznaczyć należy, że przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym nie regulują kwestii ustanawiania stref ograniczonej emisji transportowej.</p>
--	--	---

			<p>Niemniej jednak, jednostki samorządu terytorialnego za pośrednictwem organów zarządzających ruchem na drogach mogą oddziaływać, wprowadzając do organizacji ruchu na drogach zakazy wjazdu określonych rodzajów pojazdów, na poziom emisji spalin pochodzących z pojazdów uczestniczących w ruchu.</p> <p>Organy zarządzające ruchem określa art. 10 <i>ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym</i>, zgodnie z którym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) zarządza ruchem na drogach krajowych, - marszałek województwa zarządza ruchem na drogach wojewódzkich, - starosta zarządza ruchem na drogach powiatowych i gminnych. <p>Kompetencje wymienionych organów (GDDKiA, marszałka województwa oraz starosty) nie obejmują zarządzania ruchem na drogach publicznych położonych w miastach na prawach powiatu. Organem zarządzającym ruchem na drogach publicznych położonych w miastach na prawach powiatu, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych – na podstawie przywołanych wyżej przepisów – jest prezydent miasta (np. Prezydent Miasta Krakowa, Prezydent M. St. Warszawy). Zarządzanie ruchem na drogach wewnętrznych, w tym w strefie ruchu i strefie zamieszkania, należy o podmiotu zarządzającego tymi drogami.</p> <p>Decyzję o zastosowaniu w organizacji ruchu znaków drogowych (również zakazu wjazdu określonego rodzaju pojazdów) podejmuje organ zarządzający ruchem właściwy dla danej drogi. Organ ten, w myśl przepisów § 3 ust.1 <i>rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (Dz. U. poz. 1729 i z 2016 r. poz. 314)</i>, rozpatruje projekty organizacji ruchu oraz wnioski dotyczące zmian organizacji ruchu.</p> <p>Natomiast, zgodnie z przepisami § 6 ust. 1 tego rozporządzenia, organ zarządzający ruchem zatwierdza projekt organizacji ruchu, akceptując sposób umieszczenia znaków drogowych mających wpływ na ruch drogowy, również tych odnoszących się do zakazu ruchu określonego rodzaju pojazdu.</p> <p>Tym samym organy zarządzające ruchem na drogach (GDDKiA, starostowie, prezydenci miast na prawach powiatu, marszałkowie województw), działając w porozumieniu, mogą przez wprowadzenie zakazu wjazdu określonych rodzajów pojazdów na drogę, ustanowić w ten sposób</p>
--	--	--	--

			strefę niskiej emisji spalin pochodzących z pojazdów uczestniczących w ruchu. Zmiana taka może mieć charakter czasowy lub stały.
13	Wprowadzenie regulacji przeciwdziałających blokowaniu klinów napowietrzających miasta oraz rozwiązań podnoszących rangę zawodu urbanisty w kontekście zagospodarowania przestrzennego	Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa/ Ministerstwo Środowiska	<p>2018 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>Przepisy dotyczące ograniczenia niepożądanego rozprzestrzeniania się zabudowy, w tym na obszarach klinów napowietrzających, wchodzić będą w zakres regulacji ustawy Kodeks urbanistyczno – budowlany.</p> <p>Nowy projekt Kodeksu został opublikowany na stronie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa w dniu 23 listopada 2017 r., natomiast projekt przepisów wprowadzających Kodeks jest obecnie na zaawansowanym etapie opracowywania.</p> <p>Zakłada się, że Kodeks urbanistyczno – budowlany wraz z pakietem regulacji okołokodeksowych zostanie skierowany do Sejmu RP w pierwszym kwartale 2018 r.</p> <p><u>Projekt ustawy <i>Kodeks urbanistyczno-budowlany</i> (wersja z dnia 23 października 2017 r.) uwzględnia postulaty zgłaszane podczas spotkania Komitetu Sterującego ds. Krajowego Programu Ochrony Powietrza w dniu 28 lipca 2017 r. przez służby kominiarskie, które jednoznacznie wskazują, że zgodnie z art. 500 § 2 pkt 4 projektu, w budynkach o funkcji mieszkalnej jednorodzinnej, zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych usuwa się co najmniej raz na 12 miesięcy przed okresem zimowym.</u></p> <p>Jednocześnie w resorcie infrastruktury i budownictwa trwają również prace nad <i>projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno – budowlanego</i>. Wprawdzie projekt ten nie dotyczy wprost zagadnień związanych z przeciwdziałaniem blokowaniu klinów napowietrzających miast, jednak regulacje w nim zawarte sprzyjają zapobieganiu temu zjawisku. Przykładowo wskazać tu można wprowadzenie obowiązku wyznaczania przez gminy obszarów zabudowanych, pozwalające gminom na podejmowanie skutecznych działań w celu ograniczenia antropopresji na terenach otwartych, czy przeciwdziałanie samowoli urbanistycznej poprzez wprowadzenie kar administracyjnych, co sprzyjać będzie także ochronie klinów napowietrzających. W związku z wprowadzoną wyżej zmianą, projekt dookreśla przesłanki wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Obecnie decyzje o warunkach zabudowy wydawane są zgodnie ze zbyt</p>

			<p>szeroko stosowaną ustawową zasadą „<i>dobrego sąsiedztwa</i>” co w sytuacji braku odpowiednich przepisów materialnych, chroniących kliny napowietrzające przed zabudową, powoduje często ich zabudowywanie. Obecnie projekt, po zaopiniowaniu przez KWRiST, został skierowany pod obrady Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji. Zakłada się, że projektowane regulacje zostaną wprowadzone do systemu prawnego przed wejściem w życie Kodeksu urbanistyczno – budowlanego.</p> <p>Dokonano ponadto analizy możliwości uwzględnienia regulacji w zakresie ochrony klinów napowietrzających w projektach omówionych wyżej aktów. Wnioski z przeprowadzonej analizy prowadzą do konkluzji, iż niezależnie od wprowadzenia rozwiązań sprzyjających ochronie klinów napowietrzających w regulacjach z zakresu planowania przestrzennego, zasadne jest sformułowanie ustawowych przesłanek wyznaczenia tych obszarów w przepisach odrębnych.</p> <p>Rekomendacja dotycząca podnoszenia rangi zawodu urbanistów (rozumianych jako kwalifikacje zawodowe) zostanie zrealizowana poprzez przepisy ustawy o architektach, inżynierach budownictwa oraz urbanistach, której projekt przekazany został 1 września 2017 r. do uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji publicznych. W chwili obecnej trwają prace analityczne uwag zgłoszonych w ramach ww. procesów.</p> <p>Zakłada się, że niniejszy projekt zostanie przedłożony Radzie Ministrów w I kwartale 2018 r.</p>
14	<p>Utworzenie w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju instrumentu dedykowanego wsparciu rozwoju technologii niskoemisyjnych, w szczególności zorientowanych na poprawę jakości powietrza</p>	<p>Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego</p>	<p>Do końca 2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI</p> <p>Realizacja zadania nastąpi w ramach prowadzonych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju 5 projektów dotyczących bezemisyjnego transportu tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bezemisyjny Transport Publiczny (autobusy): Status: projekt w realizacji Produkt: opracowany i zakupiony autobus bezemisyjny nowej generacji Oczekiwana data dostarczenia: 3 kwartał 2019 r. 2. Bezemisyjny Transport Publiczny (infrastruktura sieciowa): Status: projekt w realizacji Produkt: opracowana koncepcja i zakupiona infrastruktura sieciowa Oczekiwana data dostarczenia: 3 kwartał 2019 r. 3. Bezemisyjny samochód dostawczy do 3.5t: Status: projekt planowany do realizacji

			<p>Produkt: opracowany i zakupiony samochód dostawczy nowej generacji Oczekiwana data dostarczenia: 3 kwartał 2019 r.</p> <p>4. Grand Challenge dla pojazdów autonomicznych: Status: projekt planowany do realizacji Produkt: prototypy pojazdów autonomicznych przetestowane na zamkniętym torze – gotowe do testów w wyznaczonej strefie Oczekiwana data dostarczenia: czerwiec 2018 r.</p> <p>5. Bezemisijny Carsharing Status: projekt planowany do realizacji Produkt: opracowany i zakupiony samochód na potrzeby carsharingu wraz z infrastrukturą Oczekiwana data dostarczenia: 3 kwartał 2020 r.</p> <p>Powyższe projekty stanowią 5 spośród 24 projektów flagowego Programu Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju pn. „Program Elektromobilności”, które mają na celu m.in. poprawę jakości powietrza, ograniczenie hałasu, nadanie proekologicznego charakteru transportowi publicznemu w mieście, zachowanie równowagi między kosztami a efektami środowiskowymi.</p> <p>Ponadto, w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju realizowane są już inne przedsięwzięcia (uruchomione bądź zaplanowane do realizacji jeszcze przed ogłoszeniem Programu „Czyste powietrze”), które przyczyniają się do rozwoju technologii niskoemisyjnych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dwa programy strategiczne badań naukowych i prac rozwojowych: <ul style="list-style-type: none"> • „Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo” - BIOSTRATEG (2014-2019) - program finansujący projekty dotyczące m.in. przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, poprawy efektywności energetycznej i zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w rolnictwie; • „Nowoczesne technologie materiałowe” - TECHMATSTRATEG (2016-2021) - program wspiera m.in. działania B+R dotyczące ograniczania energo- i materiałochłonności gospodarki. <p>Przynajmniej 6 z 13 programów sektorowych, realizowanych w Centrum Badań i Rozwoju, od 2016 i 2017 r. w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjny Rozwój w ramach działania 1.2.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • INNOSTAL - celem jest m.in. zmniejszenie negatywnego oddziaływania firm z sektora stalowego na środowisko. Obszary tematyczne, na których skoncentrują się działania programu dotyczą m.in. odzysku i recyklingu surowców z odpadów metalurgicznych i złomu, optymalizacji zużycia
--	--	--	---

			<p>energii, innowacyjnych systemów i technologii zmniejszających szkodliwe emisje do środowiska;</p> <ul style="list-style-type: none"> • PBSE i IUSER - dwa komplementarne programy sektorowe w obszarze energetyki. Nacisk został położony na innowacje proekologiczne: zwiększenie udziału energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, poprawa efektywności energetycznej; • WOODINN - celem programu jest m.in. zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko sektora leśno-drzewnego i meblarskiego. Agenda badawcza programu kładzie nacisk m.in. na tworzenie nowych oraz znacząco udoskonalonych produktów, w szczególności tych o szczególnych właściwościach i funkcjach, przy jednoczesnym wprowadzaniu rozwiązań zapewniających efektywne zużycie surowca i energii oraz racjonalne wykorzystanie środków chemicznych stosowanych przez przemysł; • INNOWACYJNY RECYKLING - w zakresie tematycznym programu ujęto zagadnienia związane z recyklingiem metali nieżelaznych, odpadów wydobywczych, szkła, ceramiki, materiałów budowlanych i drewna. • INNOCHEM - w ramach programu wspierane są innowacyjne projekty związane z pozyskiwaniem surowca, wytwarzaniem produktów nowymi technologiami, optymalizacją prowadzonych procesów i niskoemisyjnymi technologiami wytwórczymi.
15	Opracowanie oraz szerokie konsultacje społeczne Programu „Czyste Powietrze” oraz wzmocnienie Komitetu Sterującego ds. Krajowego Programu Ochrony Powietrza i powierzenie mu zadania czuwania nad pilnym i efektywnym wdrożeniem niniejszych rekomendacji	Ministerstwo Środowiska	<p>II kwartał 2017 r. (termin określony przez Radę Ministrów)</p> <p>ZADANIE W TRAKCIE REALIZACJI Termin przekazania Programu do konsultacji społecznych uzależniony od przekazania wkładu przez inne resorty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań wskazanych w Programie.</p>